

MAZOWIECKI
WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR
ZABYTKÓW

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie
ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel. (+48) 22 44 30 400 fax (+48) 22 44 30 401
www.mwzkz.pl

WIA
WEK i Patec

Warszawa, 11 lutego 2022 r.

WN.5183.1.65.2021.JP

Starostwo Powiatowe w Wołominie
KANCELARIA OGÓLNA
05-200 Wołomin, ul. Prądzyńskiego 3

wpięnięto 17 -02- 2022

L. dz. 12257/2022

Ilość zał. podpis

Powiat Wołomiński

reprezentowany przez

Pana Adama Lubiaka – Starostę Wołomińskiego

Pana Piotra Borczyńskiego – Wicestarostę Wołomińskiego

Wydział Inwestycji i Remontów Obiektów Kubaturowych

ul. Asfaltowa 1A,

05-200 Zagościniec

Dot. wydania zaleceń konserwatorskich z uwagi na wystąpienie zawilgoceń w budynkach zespołu dworsko-parkowego w Chrząsznem, gm. Tłuszcz, pow. wołomiński.

Odnosząc się do wniosku w sprawie wydania zaleceń konserwatorskich z dnia 11.06.2021 r. (data wpływu do urzędu: 29.06.2021 r.), w sprawie wydania zaleceń konserwatorskich z uwagi na wystąpienie zawilgoceń w budynkach zespołu dworsko-parkowego w Chrząsznem, gm. Tłuszcz, pow. wołomiński przedstawiam poniżej swoje stanowisko.

Objęty wnioskiem dwór w Chrząsznem wraz z wyposażeniem architektonicznym i plastycznym wnętrza oraz relikdami dawnego założenia parkowego objęty jest indywidualną ochroną konserwatorską w postaci wpisu do rejestru zabytków decyzją Głównego Konserwatora Zabytków z dnia 06.08.1959 roku pod nr A-292/59. W związku z reformą administracyjną, decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Warszawie z dnia 13.05.2005 roku dwór w Chrząsznem wraz z wyposażeniem architektonicznym i plastycznym wnętrza i relikdami dawnego założenia parkowego oraz parkiem we wsi Chrząszne (nr rejestru 7/76/4/98) przeniesione zostały pod wspólny numer rejestru zabytków nieruchomości A-389. Budynek spichlerza figuruje w gminnej ewidencji zabytków. Natomiast dawny czworak nie podlega indywidualnej ochronie konserwatorskiej, jednakże zlokalizowany jest na terenie parku wpisanego do rejestru zabytków. Zgodnie z art. 27 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami na wniosek właściciela lub posiadacza zabytku wojewódzki konserwator zabytków przedstawia, w formie pisemnej, zalecenia konserwatorskie, określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w tym zabytku.

Istniejący dziś dwór w Chrząstnem usytuowany jest na miejscu drewnianego, wzniesionego przez kanonika Jana Wojsławskiego. Obecny budynek pochodzi z około roku 1635 zbudowany dla Stefana Dobrogosta Grzybowskiego, pośła na Sejm, podkomorzego i starosty warszawskiego oraz kamieńczykowskiego. Jest okazałą siedzibą w stylu późnorennesansowym, nawiązującą do warszawskich pałaców z I ćw. XVII w. budowanych na podstawie wzorów manierystycznych. Stanowiący integralny składnik zespołu dworsko-parkowego spichlerz wybudowano około 1893 roku, budynek czworaków – na przełomie XIX i XX wieku. Dwór usytuowany jest we wschodniej części wsi, otoczony parkiem krajobrazowym, którego południowo-zachodni narożnik zajmują czworak i spichlerz. Obiekty wchodzące w skład zespołu wzniesione zostały jako murowane z cegły pełnej prawdopodobnie na zaprawie piaskowo-wapiennej, otynkowane, niepodpiwniczone. Spichlerz posiada cokół obłożony okładziną kamienną oraz wtórne schody wejściowe na miejscu niegdyś istniejącej zawieszanej płyty.

Ostatnie prace konserwatorsko-budowlane dotyczące dworu jaki i sąsiadujących spichlerza oraz czworaków (ocenie budynki o funkcji kulturalnej i administracyjnej) przeprowadzone zostały na podstawie decyzji MWKZ nr 39/10 z dnia 24 marca 2010 roku, zezwalającej na przebudowę i zmianę sposobu użytkowania wraz z infrastrukturą towarzyszącą na cele edukacyjno-kulturalne budynków oraz budowę ogrodzenia.

Dnia 24 listopada 2021 r. odbyły się oględziny obiektu z udziałem przedstawicieli wnioskodawcy oraz inspektorów zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków (WUOZ). Na miejscu stwierdzono uszkodzenia wypraw tynkarskich i malarskich ścian zewnętrznych i wewnętrznych występujące na wszystkich omawianych obiektach. Lokalizację uszkodzeń określa się jako strefę cokołową, podokienną, oraz okolic schodów zew. spichlerza. Widoczne ślady degradacji w postaci odspojeń i wysoleń.

Odnosząc się do zawartej we wniosku prośby dotyczącej wydania zaleceń konserwatorskich w zakresie wykonania osuszenia ścian zewnętrznych i wewnętrznych oraz fundamentów, a także wykonania izolacji przeciwwilgociowej fundamentów budynków dworu, spichlerza i czworaka (administracyjnego), na wstępie należy zaznaczyć, iż obowiązująca względem obiektów ochrona konserwatorska obejmuje bryłę, detal, kolorystykę i wystój wewnątrz. Priorytetową wartością jest ponadto zachowanie autentyczności substancji zabytkowej rozumianej jako oryginalny materiał i technologia wykonania. Zatem, biorąc pod uwagę wystąpienie ww. problemów przedstawia się poniżej niezbędne kroki postępowania względem planowanych prac:

- Zważając na fakt, niedawnego remontu konserwatorskiego obejmującego m.in. prace przy ścianach oraz fundamentach przedmiotowych budynków prawdopodobną przyczyną pojawienia się w ostatnim czasie śladów degradacji jest niepełne osuszenie murów, nieprawidłowo wykonana izolacja fundamentów i schodów zewnętrznych spichlerza lub/oraz zastosowane materiały, jednakże

badania makroskopowe nie są wystarczające to potwierdzenia tych przypuszczeń. Za niezbędne uznaje się przygotowania specjalistycznej ekspertyzy określającej przyczynę zniszczeń warstw tynkarskich i malarskich, stopień zasolenia, sprawdzenie czy występuje erozja muru oraz ewentualnego istnienia ognisk grzybów i pleśni, sporządzonej przez dyplomowanego konserwatora, posiadającego doświadczenie w pracy przy zabytkach architektury. Ekspertyza ta powinna opierać się o wykonane badania chemiczne substancji oraz zastosowanych rozwiązań technologicznych.

- Kolejnym krokiem jest przygotowanie projektu lub programu prac konserwatorskich uwzględniających postulaty wykonanej ekspertyzy, mających na celu usunięcie przyczyn zaistniałych degradacji oraz przywrócenie obiektów prawidłowego stanu technicznego i estetyki.
- Zaznacza się, iż prace wykonać należy z maksymalnym zachowaniem oryginalnej substancji i techniki wykonania.
- Zastosowane rozwiązania powinny być możliwie najmniej inwazyjne dla zabytku.
- W celu zapobiegnięcia szkodliwego wpływu wody w dalszych latach użytkowania konieczne jest zapewnienie prawidłowego odprowadzenia wody opadowej poprzez reprofilację terenu wokół budynków ze spadkiem od murów, wykonanie przedłużenia rur spustowych, usunięcia utwardzanych opasek powodujących odpryskiwanie kropeł na powierzchnię ściany oraz naprawę oraz zabezpieczenie końcówki systemu sanitarnego przy kotłowni

Zgodnie z art. 36. ust. 1. pkt 1 i pkt 3 pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, a także prowadzenie badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru.

z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

Damian Maniakowski
Główny specjalista

Otrzymują:

1. Adresat
2. WUOZ aa

